

Megjelenik minden
csütörtökön.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 4 K
Fél évre . . . 2 „
Negyed évre. 1 „

Egyes szám 10 filér

ZSILVÖLGYE

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

A római kath. plebánia
épületében (Templom-
utca). Hivatalos órák
naponta 5—7-ig.

Kéziratokat nem adunk
vissza.

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Kálmán.

Kiadó:
„Zsilvölgye“ lapkiadó-vállalat.

Főmunkatárs: Maderspach Victor.

Inog a föld mindenütt.

Sohasem hallhattunk és olvashattunk nagyobb magasztalásokat a fölvilágosodásról, meg a tudományok vívmányairól s a polgárosodás előhaladásáról, mint századunkban. A humanizmusról beszél minden második ember — oly elragadtatással s oly elégtelenül, hogy az ember azt hinné, miszerint nyomor, elégedetlenség lehetetlen. És a társadalom mégis válságban van. Az elégedetlenek tömege napról-napra nagyobbodik, számuk szemlátomást szaporodik s majd itt, majd ott reszkettetik meg az államokat.

A kulturállamokban egymást érik a tömegsztrájkok. Franciaország szabottázsai nemrég tették próbára a francia állam erejét és bölcsességét. Spanyolországban trónbukással fenyegetett a munkássztrájk. Ujabbban Angolország és Ausztria vasutas sztrájkjai vannak kitörőfélben. Az áramlat minket se fog elkerülni. Mi is el lehetünk erre készülve.

E társadalmi mozgalmak nemcsak a közélet rendes menetét zavarják meg, hanem a főnálló társadalmi rendet is fölkarják forgatni. A vezetők ezt tudva, a tömeg pedig akaratlanul teszik.

Ily mozgalmak egyébiránt mindig voltak a történelem tanúsága szerint. Igaz, régebben nem *szocializmusnak* hívták azokat. A nép hajdan Rómában is sztrájkba lépett a patriciusok ellen, kivonult a „szent hegyre“ s nem akarta a „henyélő urakat tovább hizlalni.“ Menenius Agrippa volt akkor azon elmés szónok, aki a hasról tartott beszédével meggyőzte a népet arról, hogy erőszakos tetteivel csak önmagának árthat legtöbbet.

Egy V. századbéli nagy író is így ecseteli az akkori nyomort: „A szegények ássák az aranyat és a szegényektől tagadják azt meg; meztelen embertársad kiált hozzád s te azon töröd a fejedet, hogy milyen márvánnyal borítsad be palotád padlóját.“

A XVIII. század óta pedig szisztematikusan kezdenek a szegény néppel, a proletárokkal foglalkozni. Társadalmilag szervezik őket s szebnél-szebb elméleteket dolgoznak ki a munkás tömeg helyzetének javítására. Saint-Simon, Fourier, Robert Owen, Rousseau, Prudhon, Marx, Lassale, stb. erre szentelték életüket s ha nem is mondhatjuk, hogy munkáik eredménytelenek voltak, de azt sem állíthatjuk, hogy elméleteik valaha meg is valósulnak. Nem valósulnak meg azért, mert tendenciájuk utópisztikus. Az emberi társadalmak azokon föl nem épülhetnek; s ha fölépülnek, fönn nem állhatnak. A kidolgozott elméletek s a nagy forsszal hangoztatott elvek fölízgatják a kedélyeket, — lázban tartják most is Európát — de az életbe átmenni nem bírnak, mert az emberi természet sok benső törvényeivel, az emberiség örök eszményeivel ellenkeznek. Sőt azon kezdem, hogy maguk a mesterek sincsenek tisztában céljaikkal. Láthatjuk ezt azon zürzavarból, azon ingadozásból, amellyel törekvéseik célját, vagyis inkább azok tartalmát, a *szocializmust* meghatározzák.

Jäger Jenő így ír: „Ezen szó: szocializmus . . . mindazon nézeteket és törekvéseket jelenti, melyek tisztán társadalmi téren mozognak s általában az emberi társaság viszonyaival foglalkoznak.“ Majd alább így

ír: „Szocializmus alatt értünk minden olyan rendszert és nézetmódot, mely a társadalmi rend, a társadalom természetes szervezése ellen irányul.“

Werner Sombart így határozza meg: „Szociális mozgalomnak egy bizonyos osztály azon törekvéseit nevezem, melyeknek célja az, hogy átalakítsák a fennálló társadalmi szervezetet alaposan és azon bizonyos osztály érdekeinek megfelelően.“

Blanc Illyés definciója ez: „A szocializmus a társadalom szervezésének az osztályok, a munkaadók és munkások, a tőkebirtokosok és munkások, a gazdagok és szegények közötti viszonyok rendezésének kérdése.“

Masaryk szerint „a szocializmus elméletileg egy új és teljes világnézet; gyakorlatilag oly törekvés, mely új társadalmi rend létesítésén fáradozik.“

J. Bourdeau szerint a szocializmus célja a főnálló társadalmi rendnek, a magántulajdonnak s a családnak törvényes vagy erőszakos eszközökkel való eltörlése.“

Woltman pláne így határozza meg kurtán-furcsán: „A szocializmus állandó erkölcsi fölháborodás!“

A szocializmus Proudhon után a vallással szemben ellenséges álláspontra helyezkedett. A tömegek azóta forradalmi jellegű tulajdonítottak a szocializmusnak s azt mindenütt oly törekvésnek vették, melyben keresztényellenes szenvedélyük nyer kifejezést. Ezen új elemet azonban csak kárára vette föl.

Elismeri mindenki hogy a szocializmusban sok igazság is van. S amennyiben a tömegek ezért küzdenek, annyiban min-

Rossz uton.

Azelőtt, ha kis falunkon
Néha végimentem —
A köszönésfogadásba
Belemelegedtem.

Gazdaember, zsellérember
Tisztességgel, szépen
Jó napot vagy adjon Isten-t
Mind, csak mondott nékem.

S ha feszület előtt vitt el
Egyik-másik útja:
A megváltót köszönteni,
Mindegyikük tudta.

S az istenháza tornyában
Mikor harangoztak:
Falunkban, kalaplevéve
Mind, mind imádkoztak.

Bezzeg meg se billenti már
Senki a kalapját —
Senkinek se, s az Úrnak se,
Ha hallja harangját.

Kereszt alatt, templom előtt
Káromkodva járnak —
S nem jár áhitat, nyomán a
Templom harangjának,

Nem tisztel a nép már senkit,
Se embert, se Istent —
Költtek már a lelkéből,
Ami jó volt, mindent.

Gyűlölettel néz az úrra,
A jó Istent szidja —
A máséhoz jogot formál:
Aki marja: bírja!

S mig ezelőtt kis falunkban
Szeretben éltek —
A szívek ma gyűlöletből
Szilaj lángban égnék.

S ki azelőtt a szegénynek
Mégis pártját fogta,
S rossz sorsát, ha fordíthatta,
Fordította jobbra:

Rá se néz már, gyűlöletét
Viszonozza néki —
A jószágot a szívéből
Mindenki kitépi.

S nem talál a nép, ha kell majd,
Segélyt senkinél sem —
Sem idelent urai közt,
Sem ott fenn az égben,

Vértessy Gyula.

V i z e n.

A vén Duna lomhán nyújtózott az esti szürkületben, csak itt ott kacérkodott még egy-egy kis fodros fejű hullámocska a part mentén. Amarebb, még a bucsuzó Nap ott felejtett egy-két izzó rózsát, mert vidor táncsal ringatta-rengette a gyöngyös hab. De a komoly, őszrehajló alkony megsokalta a víz kacér játékát, mert csakhamar sűrű párázat homályosított meg mindent.

A tulsó part regényes füzesének már csak elmosódó képe rémlik át, sőt az innenső part mellett veszteglő, vén ormóttalan halászbárka is mindjobban elhomályosodik az esti szürkületben. Padkáján ül a halász és felesége. Kettőjük között pedig egy kis kalászhajú lányka ül, csacsogása időnkint fölhangzik. A csönd mind jobban kielestíti a hangokat, melyeket a kósza esti szellő szerte-szét hord a part mentén. Önkéntelen megállít a bárkáról fölverődő édes gyerekhang.

Édes apám, miért lakunk mink mindig a vizen? Milyen jó a boltos Böskének, azok bent laknak a városban mindig . . . Oszt, ott van komédia is, meg cifra vásár is.

De jó is annak a boltos Böskének — sóhajtja a kis lány — s bodros feje az apja vállára billen.

Az anya hallgatagon nézte a sima vitztükröt, ura a pipáját szivta s az egyhangu szippantgatás nyomán fölvilanó, égő dohány, meglegedést raj-

den igaz ember szimpátiája kíséri törekvéseiket is. De az is bizonyos, hogy sok jogtalanság és igazságtalanság és vandalizmus is van benne s ennyiben a legigazibb s legjogosabb ellenállást hívja ki maga ellen.

A föld tehát megindult mindenfelé Európa államaiban. Az emberek remegnek, mint az ég csattogó mennydörgésétől. Milyen azonban a villámlás mennydörgés által kiegyenlítést nyer a felhők villamos feszültsége s utána annál erőteljesebben éled, izmosodik a természet a csendes, ózondus levegőben: úgy az emberi társadalmakban a századok folyamán összehalmozódott feszültség is villongásokat, majd kitéréseket okoz, amelyek kiegyenlítődést nyervén, nyugodtabb, békésebb állapotok jótéteményével ajándékozzák meg az emberiséget. A társadalmak küzdenek, lázognak, ágaskodnak, mert tagadhatatlan bajok, betegségek emészti tagjaikat. De ne veszítsük el bizalmunkat aziránt, hogy az új elhelyezkedésnek meg kell történnie, amely békét és áldást rejt méhében. A mi benne jó, megmarad s győzni fog, s ami rossz, levál róla s marad mi volt a pusztá lég.

M. G.

Reflexió.

A „Zsilvölgye“ 38. számában valaki igen okos szempontot világított meg „Iskoláinkról“ c. cikkében. Gyermekeink tanítói váltig küzdenek a jobblétért, a szabadgondolatért, az iskola szabadabb mozgásáért és korszerű átalakításáért, a haladásáért stb., — de arról bölcsen és következetesen hallgatnak, hogy ők saját magukat is tökéletesítsék s a törvény szelleméhez alkalmazkodjanak, amit a szülők s a társadalom jogosan elvár. S azok lármáznak még legjobban, akik aránylag igen jól vannak anyagilag dotálva s akiknek elsősorban önmagukat kellene megkritizálniok. Nem elég a szájhösködés s az öblös torok. Kitiűnő tanítás, megfelelő eredmény, kifogástalan erkölcsi magaviselet s a törvényekhez való szigorú alkalmazkodás is kívánatos a tanítóság részéről.

zolt barnapiros arcára. Aztán megszólalt, mintha nem is a kis lány szavaira felelt volna, csak magának motyogta:

— Azért mégse cserélnék a botosékkal.

— Nem-e? — ütötte föl fejét a kis leány csodálkozással tágranyit szemekkel tekintve apjára. S mintha az asszony formás feje is feléje fordult volna egy pillanatra.

— Nem ám; mert itt a vizen közelebb érzem az Istent magamhoz . . . még bent a városban, ha bemegyek, mint a kalickába zárt madárnak, olyan az nékem.

— Oszt, tudod-e virágszálom, hogy az Ur Jézus is járt ám a vizeken.

A kislány gondolkodva néz a vízre, mintha keresné a homályban azt, akit apja említett, az aranyos szép, jó Jézuskát; aki karácsonykor oly sok aranyos diót, meg hajas babát, cifra bábót hozott neki. Akiről oly sok szépet mesélt a tisztelendő ur az iskolában.

Aztán egy édes gondolat mosolya tünt föl kis ajkán s szólt:

— Hát meséljen róla édes apám . . . mondja el . . . hogyan járt a vizen a Jézuska?

— No mondj valamit a bibliából apjuk, biz én is sokat elfeledtem már belőle, pedig olyan szépek . . . szólt hozzá az asszony is lágy, halk hangon.

A halász hallgat egy-két percig, azután szipant egyet-kettőt a kinyitott-fedelű pipán, hüvelyk-

Ha tanítóink a jobblétért küzdenek a törvény és jog fegyvereivel, ezt tőlük senki rossznéven nem veszi. Sőt a társadalom minden faktora támogatja őket. Méltó a munkás az ő bérére. Ha azonban a szabadgondolat vesszőparipáján nyargal minuntalan, mikor a szabadságot senki se bántja; ha szabadszellemű, vallásnélküli irányzatért kiabál s ezért rajong az iskola törvény világos rendelkezése ellenére is, mikor saját iskolájának ajtaja előtt elég sepernivalója volna: akkor a szülők és érdekelt tanügybarátok jogosan felelhetik, hogy előbb végezze el tökéletesebben a tulajdonképeni munkáját s csak azután álljon be reformátornak.

A magyar iskolatörvény azt mondja, hogy a vallásos oktatás-nevelés az iskola elsőrangu követelménye. Nem emelkednek-e hangok nálunk, is amelyek a mostani szűkre szabott s vallásoktatást is sokallják? Azt szeretnék, hogy még azt is elpárologtassák. Az iskolatörvény azt is kívánja, hogy a tanító jó példával járjon elől, jó példát adjon úgy a tanítványoknak, mint a társadalom tagjainak.

Jó lesz azért az ily mozgékony, tevékeny, buzgó reformátorokat figyelemmel kísérni. A törvény s a szülők a vallás megbecsülése mellett van. Jó lesz megfigyelni, hogy azok, akiknek nem elég tér az ifjuság nevelése és oktatása, megfelelnek-e mindenben a törvény követelményeinek? S ha nem, irgalmatlanul rájuk kell huzni a vizes lepedőt, hogy bogarasságukból kijózanodjanak s igazi hivatásuk intenzívebb teljesítésére legyenek szorítva.

Tanügybarát.

A bécsi utcáról.

Most már újra gyufafejek hevernek az egyik nagyváros utcáján a paloták alatt. Ezuttal Bécsben pusztított a fékevesztett népiindulat tűzárja.

A kenyérrab ember létharca csapott ki medréből a Burg előtt. Az a nép szállott szembe Bécsben a rendőrséggel, katonasággal, melynek egykor Menenius Agrippa a gyomorról és végtagokról szóló mesét mondotta. A lényeg ugyanaz, csak a forma változott. Most a Mons Sacerre vándorolt

ujja körmével megigazitja, nagy akuratosan, a hamvasan égő dohányt s rákezd:

— Öreg este volt már, mikor Jézus fáradtan Péter hajójába szállt pihenni. Ledült a kis padra és csakhamar elnyomta az álom. Hogyan, hogyan se, egyszerre háborogni kezdett a víz, majd haragos hullámok csapdosták a hajó oldalát úgy, hogy majd elmerült. Hol jobbra, hol meg balra bukott. Biztos volt a veszedelem. Megijedt Péter, — mert ő volt mindig a főnforgó, — meg a többiek is féltek és ijedtükben fölkeltek az alvó Jézust Péter kétségbeesve rimázkodott neki:

„Mester! szabadíts meg bennünket, mer mindjárt elveszünk!“

És az Ur Jézus azt mondá: „Mít féltek, kishittiek?“ Oszt azzal kiterjeszté karjait, s mi történt? Az előbb még oly vadul háborgó víz elsímult mint a tükör, olyan lett a színe.

— Aztán nem dülték föl? tudakolta a kis leány.

— Nem hát, hisz ott volt Jézus velük, nem történhetett bajuk.

— No még egyet édes apám, kóricált tovább a kis lány.

— Egyszer meg nem birt halat fogni Péter sehogyan se. Jézus megint vele volt a hajóban s mondá: „Péter vedd meg a hálodat.“ Péter váltig mondta:

„Mester, egész éccaka ezt cselekedtem és hiába, de a te szavadra újra megteszem.

plebsz, a „panem et circenses“ népe argentiniai húst vagy pedig általános titkos választói jogot kér. A szociális fejlődés emberibb színezetet, valamelyes létjogot adott a plebsz harcának, de a tanulsága a régi maradt.

Ma is Katilina épít magának uralmat rajta. Ő neki tett tulajdonképen szolgálatot Prometheusz titáni harca, lázadó keserve. Az égből rabolt tűzszikra pusztító tűz lett a földön. Marxok és Bebelek újra és újra meggyőződhetnek róla, hogy eszméikben a regebeli Pandora szelence szellemei laknak. A felszabadított szellemek rátörnek — felszabadítójukra.

A polgárjogot nyert forradalmi eszmék égő kanóccal járnak a békés házak előtt.

Jaj! Pedig azokhoz húz a szívem, kik húst csak néha-napján látnak. A száraz kenyér rabszolgái, a homályos pinceszobák lakói lélek és vér szerint rokonaim mind: hiszen én is a szikla alól jöttem ki ide a hegyormok magasságába. Tudom, érzem, hogy mi fáj a kicsinyeknek, a gyöngéeknek. Én is tolvajmódra leskelődtem az ablakrácsra kiszűrődő lámpafényre. Azután szőttem legszebb álmom, mely verőfényes tájakra vezetett. Azért jogom van megmondani az igazságot, hogy a fékevesztett indulatnak, a lázadó keserűségnek nincsen igaza. Nem jól van ez így emberek, ahogy Bécsben történt a Burg előtt. Ebben a nagy élelmiszerdrágaságban szörnyen olcsó az emberi élet. Odadobunk egy örökkévalóságot — egy darab argentiniai hús miatt! Hiszen az ember világok terhet hordja a vállán. Az Isten gyermeke az a nyomorult napszámos, kit a Burg kapujánál egy rendőrlő letaposott . . .

Hanem persze, ezt nem tudják, nem érzik azok, kik meghalnak az argentiniai hús miatt. Azért örök a bábeli zavar a világban. Nem tudjuk egymást megérteni soha, mert nem tudunk felemelkedni származásunk és rendeltetésünk magasságába. Azért van annyi ellenmondás szociális haladásunkban. Mikor a fejlődés országutján előrehaladunk, egyre távolodunk a végső céltól. Olyan a szociális fejlődésünk, mint a bécsi husforradalom háttere. Ott is a

És mi történt? Péter alig vetett hálót, mindjárt annyi halat fogott, hogy még a hálót is beleszakították volna, ha nem jönnek segíteni neki János, meg Jakab. Ezekkel aztán szerencsésen kihúzták a hálót és nekik is meg tellett hallal a hajójuk.

— Hú, de sok lehetett! tapsikolt a kislány.

Csönd lett. Hallgatagon ültek mind a hárman, az éj sötétjében már alig lehetett kivenni alakjukat. A sötétkék égen a csillagok is, mintha őket figyelték volna, úgy villogtak, úgy bámultak a víz tükrébe.

Később újra megszólalt a kislány:

— Édes apánt, mihozzánk is eljönne a Jézus, ha hívnánk! ha megkérném?

Az egykedvű, komoly halászt meglepte pillanatra a bájos kérdés, de felelt rá, csöndesen, meleg, suttogó hangon:

— El fiam, el is jött Ő már sokszor, mikor halat fogtam, azt mind Ő küldte, meg téged is Ő adott nékem, kis virágszálam, édes anyáddal együtt, ugye Terám? szólt, s karjával átfogja az asszony vállát. A kislánynak lassan lecsukódtak álmos pillái. Egészen befészkelődött anyja ölébe. A beszéd fonala is, úgy látszik, megszakadt. Csönd, némaság feküdt meg mindent.

Egy két perc múlva, mint valami fuvola lágy, puha hangja, megszólalt álmában a kislány: „ . . . aranyos Jézuskám . . . szeress minket . . . meg . . . a boltos Böskét is . . . oszt . . . hadd men-

vérontás nyomában mindenütt megjelent az irgalom, az emberszeretet. A mentők... A szocialis kultura is gyilkokkal jár és mentőkocsiba rakja az embert, mikor már hálalos sebeket ejtett rajta. A bécsi utcán valahol a „plebsz“ vonult végig, de maga az eszmény a modern szocialis kultura lelkébe világított. Az embert kell jobba tenni, hogy a kulturális intézmények rendeltetésüknek megfeleljenek. Lelki kultura kell a világnak, hogy életkérdéseit megtudja oldani...

HIREK:

Előfizetési felhívás! Október hó elsejével új évnegyedbe lépünk, kérjük tehát negyedéves előfizetőinket, előfizetéseik megújítására vagy esetleges hátralékaik kiegyenlítésére, nehogy a lap pontos szétküldésében akadályozva legyünk. Miután lapunk csakis a tiszta közérdeket és erkölcsöt szolgálja tehát joggal reászolgál olvasóink anyagi támogatására.

— **Kinevezés.** A m. kir. belügyminiszter dr. Krisz Árpád petrozsényi határrendőrségi díjtalan segédfogalmazó gyakornokot, ugyanezen állomáshelyén való meghagyás mellett fizetés nélküli segédfogalmazóvá nevezte ki.

— **Emke jutalomdíj.** Az Emke negyedszázados jubileuma alkalmából József főherceg Ő császári és királyi Fensége nevére 10,000 korona jutalmat oszt ki az erdélyrészi néptanítók, tanítónők és kisdedovónők közt az Emke alapszabályaiban előirt feladatok buzgó teljesítéseért. Felhívja mindazokat, akik ez alpból adandó kisebb-nagyobb jutalmak bármelyikeért pályázni kívánnak, hogy bizonyítványokkal kellőleg felszerelt bélyegtelen folyamodványukat folyó évi október hó 15-ig az Emke főtitkári hivatalához Kolozsvárt beküldeni sziveskedjenek.

— **Szülők figyelmébe.** Könnyen megtörténhetik, hogy 12 évet betöltött ifjunak, ki ipari munkák elsajátítása végett tanoncul kíván szerződteni, a helyi viszonyok esetleges ipari hiányossága miatt sok nehézséggel kell megküzdenie. E nehézségeket van hivatva etháritani a kultuszminiszter rendelete, mely figyelmébe ajánlja a szülőknek és illetékes hatóságoknak, hogy a helyet kereső tanoncok jelentessenek be a budapesti iparos és kereskedelmi munkaközvetítő intézetnél (Budapest VIII. ker. József körút 36). Az intézet díjtalanul és nagy gonddal végzi a munkaközvetítést.

— **Betörés a gör. kel. templomba** F. hó 24-én éjjel eddig ismeretlen tettesek betörték a helybeli gr. kel. templomba, hogy a perselyeket kifosszák. A templom oltárán talált néhány

jünk be... lakni... oda... a városba.
A halász és felesége összenéztek. Fejcsóválva szólt a halász:

— Édes fiam, ne engedd többet a boltosékhoz egyedül bemenni. Nem akarom, hogy elrontsa a város, az a piszkos, füstös város.

Apánk is vizen élt, mink is. Ez is itt találja fel a boldogságát, mint mi. Itt van a csöndesség és békesség.

Hallod a vizek zugását? hogy susog a hab mintha most is járna az Ur.

— S valahonnan, a tulsó partról, a füzesek felől, lágyan simult bele a csöndes éjbe egy tilinkó bubánatos merengő dallama.

Sepsziszentgyörgyi

Isten, te vagy...

Isten, te vagy a sziklaszilárd hit,
Mely felemeli lelkemnek szárnyait.
S egy szebb jövőben bizni megtanít.

Isten, te vagy a viruló remény,
Lelkem éjében a ragyogó fény,
Nélküled létem oly sivár, szegény.

Isten, te vagy a forró szeretet,
Mely a boldogság honába vezet
Szelid kezekkel egykor engemet.

Özv. Brandeiszné Frey Melanie.

fillért elvitték, de az erős vasperselyt fölfeszíteni nem tudták s így mérgekbe a templomot szent-ségtelenítették meg. A templom meggyalázása mellett az a bosszantó, hogy Petrozsény nagyközségében, a piac kellős-közelében, megtörténhetik az, hogy galád emberek éjjel órákon át garázdálkodhatnak egy templomban, sőt ha kell teljesen fel is forgathatják, a mint ez a jelen esetben is történt. Több éberséget, mert ha nem, egyik éjjel valamelyik rendőrt lopják el.

— **„Memento mori“ a hálószobában.** Liverpoolban lakik egy igen gazdag és előkelő magános hölgy, a ki különös módon rendezte be a hálószobáját. A szoba négy falát barátjai és rokonai haláláról szóló gyászjelentésekkel aggatta tele. Ágyával szemben, egy szekrényen áll egy régi óra, amely a technika remeke. Valahányszor egy óra letelik, gyászinduló hallatszik. Majd megnyílik az óra házikója és kilép belőle egy teljes gyászmenet. A halottas kocsit háromszor megkerüli az órát, aztán eltűnik benne, hogy egy óra múlva ismét előkerüljön. Mig a gyászmenet az órát körüljárja, lélekharang szava hallatszik. A hölgy ágya is nagyban különbözik a rendes hálószobák eme butoraihoz. K-tafalk formájú és négy térdeplő angyal van a négy sarkán. Terítő helyett, fekete lepel borul az ágyra. A lepelbe ezüst vonállal ótestamentumi mondások vannak himezve, amelyek a halálra emlékeztetnek. A szoba menyezetét a végtélet ábrázoló kép tödi. A menyezet közepéről halálfej csüng alá, amelyből kísértesies kékes fény árad a szobában. Amilyen különös berendezésű a vén kisasszony hálószobája, olyan furcsa a hálótoaletje is. Vérpiros a hálóköntöse, amelyre ugyanolyan színű hosszan leomló fátyolt borít. Amikor lefekszik, megszólal szobájában egy fonográf, amely egészen reggelig halotti énekeket ad elő.

— **Szerencsétlenség a siklópályán.** F. hó 21-én Vulkánban a Nyugatibánya sikló pályáján nagy szerencsétlenség történt. Két szénnel tele kocsit leszakadt a vezető kötélről s iszonyu robajjal szaladt vissza a pályán. Az ott dolgozó munkások, mintegy 17-en megmenekültek, de Nick János és Manailla Péter, ahelyett, hogy a pályát elhagyták volna, a pálya irányában kezdtek futni, s mi sem természetesebb, hogy a kocsik utóérték és a szószeros értelmében összeroncsolták. Az egyik munkás már meghalt, a másik a halállal vívódik.

— **Az elfogott tolvaj.** Tacsu János 28 éves cipészegéd, a ki csak néhány napja, hogy Petrozsénybe munka nélkül kóborolt, f. hó 22-én Jerzsina N. társulati zenész lakásáról ellopta az asztalon levő hegedűt. De Jerzsinaé, a ki néhány percre a házon kívül volt a lopást észrevette és a vasutnál a tolvajt még jókor utolérte és átadta az épen arra járó ügyeletes rendőrnek. A tettest még több lopás is terheli, de eddig még valomásra bírható nem volt. Átadták a járásbírósnak.

— **Kolera elleni védekezésben** a legnagyobb szerepe van a víznek. Az orvosok egyhangú véleménye szerint a szén-savtartalmú ásványvizet járványos időben nemcsak ivásra, de még szájjöblögetésre is kell használni, mivel az erős szén-sav a bacillusokat megöli és kiirtja. A szén-savtartalmú ásványvizek között tudvalevőleg a „Buziási Phönix“ a legelőnyösebben ismert és legjobban elterjedt, mivel nemcsak a legszén-savdúsabb tartalmú természetes (nem tellített) és legolcsóbb ásványvizet, hanem bakteriummentes is s ennek következtében az orvosok által ajánlatik és a kórházakban általánosan használják. „Buziási Phönix“ ásványvizet most egy házban sem volna szabad hiányoznia.

— Felesleges a fürdő kura annál, aki **makacs székrekedése** ellen minden reggel éhgyomorral fél esetleg egy egész borospoháryi **Ferenc József** keserűvizet használ. Ez szaporítja a bélnedveket s a beleket lassankint rendes működésre szoktatja. A Ferenc József vizet kellemes íze miatt mindenki szívesebben használja mint hashajtó vizet.

„A legjobb hashajtó az, amely a nélkül, hogy az emésztőszerveket bántaná vagy fájdalmat okozna, gyorsan és kellő módon könnyít a betegen. Mindezek a kellékek egyesítvük a Ferenc József vízben, aminek következtében ezt a gyógyvizet minden más ismeretes hashajtószernél többre becsü-

löm.“ Egy nyilatkozik a Ferencz József keserű vizéről dr. Giuseppe Longobardi, Olaszország egyik legkeresettebb orvosa, akinek akinek véleményét osztja dr. Fran. Macchia-Fevrio is, amikor azt írja e világhírű hazai gyógyvizéről: „A jobb keserűvizek közül a „Ferencz József“-et előnyben részesítem.“

A fűszerkereskedésekben és gyógytárakban elcserelesek elkerülése végett határozottan a „Ferencz József“-vizet kell követelni.

NYILT-TÉR.

Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz

ÜDIT-GYÓGYIT. ÜDIT-GYÓGYIT.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVÁ.

Főlerakat: Klein Testvéreknél Petrozsény.

Repáti

AZ ÁSVÁNYVIZEK GYÖNGYE.
HURUTOS BÁNTALMAKNÁL
KIVÁLÓ GYÓGYDÍZ.
ÜDIT-GYÓGYIT !!!
REPÁTI VIZ

biztos sikeri gyógyszer mindennemű hurutos bántalmaknál. Felette kellemes üdítő gyógyviz.

Főraktár:
Schäffer Mihálnál, Petrozsényben.

ELŐPATAKI-GYÓGYVIZ

BIZTOS HATÁSÚ
GYOMOR, VESE, MÁJ és
EPEBETEGSÉGEKNÉL
KIVÁLÓ BORVIZ!

Előpataki gyógyviz

páratlan gyógyszer gyomor-, vese-, lép-, máj- és epebetegségeknél. - Főraktár:
Schäffer Mihálnál, Petrozsényben.

lkt. 5115.

1911.

Hirdetmény.

A petrozsényi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság részéről közzététeik: miszerint a magy. kir. államvasutak piskipetrozsényi vonala számára az alább megnevezett határban kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnap tüzetik ki, ugymint: Petrozsény községre nézve 1911. szeptember hó 30-án d. e. 8 óra Petrozsény vasutállomásra.

Az érdekelt felhivatnak, miszerint netalán észrevételeik a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a fejegyzett szolgálak s jogosultságok iránti

kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, akik a fennebbi határban a fentnevezett vasutvonal számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármilyen cím alatt igényt tartanak; ezeket 1911. évi október hó 31-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentésük, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, akinek nevére és amely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivaallból lefognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Petrozsény, 1911. szept. hó 2-án.

Lányi s. k.,
kir. albiró.

A kiadmány hitelül:

Neustätter s. k.,
kir. tlkkvvezető h.

2936. szám. 1911. végrh.

Árverési hirdetemény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. LX.t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a b-pesti kir. járásbíróságnak 1901. évi Sp. V, 1206. számú végzése következtében dr. Schäffer Herman ügyvéd által képviselt Hausner József javára 658 korona 49 fillér s jár. erejéig 1911. évi február hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 845 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: vendéglői berendezés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a petrozsényi kir. járásbíróság 1911-ik évi V. 960/2. számú végzése folytán 658 korona 49 fillér tőke követelés, ennek 1910. évi július hó 7. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 133 kor. 06 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Lupény községben a végrehajtást szenvedett lakásán leendő megtartására 1911. szept. 28. napjának d. e. 12 órája határidőül kitűzik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alut is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Petrozsény, 1911. évi szeptember 7-én.

Biró János, kir. bir. végrehajtó

ZÁMBÓ LAJOS
ácsmester
Petrozsény

Elvállal mindennemű az építkezési szakmába vágó munkát pontos és gyors kivitelben. Készít költségvetéseket és tervrajzokat igen jutányos árak mellett. Lakása Petrozsényben a Malea-utcában van.

ELADÓ HÁZ!
Petrozsényben, a Kigyó-utcában Herz Arnold kereskedő mellett egy több szobából álló ház eladó. Cím e lap kiadóhivatalában.

MEGHIVÓ

a Petrozsényi m. kir. államvasuti alkalmazottak fogyasztási szövetkezete

1911. évi október hó 15-én (vasárnap) délelőtt fél 8 órakor a petrozsényi vasuti laktanya épület oktató helyiségében tartandó

alakuló közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. A szövetkezet jogérvényes megalakítása fentebbi cím alatt.
2. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok megválasztása.
3. Az alapszabályok pontos megállapítása.
4. A magyar szent korona országai vasutas szövetsége nagyszabedényi kerületének fogyasztási szövetkezete által Petrozsényben létesített fiók fogyasztási szövetkezett megvásárlása és átvétele.
5. A megalakult új szövetkezetnek önálló keresk. céggé leendő bejegyeztetése.
6. Az eddigi fiókszövetkezet választmányának megszűnése és a felmentvény megadása.
7. Az ügyvezető gondnok lemondása és a felmentvény megadása.
8. Indítványok.

Az ügy fontosságára való tekintettel felkérem az összes vasuti szolgálati ágak és szomszédos állomások alkalmazottait, hogy a gyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

A közgyűlés alapszabályok értelmében határozatképes lesz, ha legalább 35. alkalmazott megjelenik. Határozatképtelenség esetén a közgyűlés ugyanazon napon és ugyanazon helyen d. e. fél 9 órakor tekintet nélkül a megjelentek számára jogérvényesen meg fog tartatni.

Petrozsény, 1911. szeptember hó 29.

a Petrozsényi m. kir. államvasuti alkalmazottak fogyasztási szövetkezete.

Bene Gyula,
főellenőr, állomásfőnök.

Gondolatok jövőtökre. Szükség ellen az ember önmagát és hozzátartozóit úgy óvhatja meg kétségtelenül legjobban ha a

7-26

„BIOS“

Temesvári Kölcsönös segélyző Szövetkezet

biztosítási kötvényeit megveszi. — Mindenki biztosíthat itt magának tíz korona egyszeri beirattási díj, tizenkét korona évi tagsági díj, továbbá két korona esetenkénti elhalálozási járuléka fejében már egy évi tagság után: halálesetre 2000 koronát, három évi tagság után keresetképtelenség esetén ötven korona havi segélyt, harminc évi tagság után hatszáz korona évi járadékot. Csekély havi járuléka ellen mindenki biztosíthat leányának kétezer korona hozományt, fiának kétezer korona önállósítási támogatást. Ha a gyermek gondozója három évi tagság után meghal, megszűnnek a további befizetések és a leány 15-ik, a fiú 15-ik életévéig 30 korona járadékot kap, továbbá házasság illetve nagykorúság idején a teljes hozományt és önállósítási támogatást. Az intézet a legnagyobb bizton-ságot nyújtja. Az eddig biztosított összeg husz millióra rug. — Az állampénztárban 200.000 korona biztosítéki alap van elhelyezve.

Felvilágosítással és prospektussal szivesen szolgál: Vezérügynöki irodája Arad.

— VEZÉRÜGYNÖK: —

KÖKÉNYESSY J. KÁROLY

— Lipót-utca 6. szám. —

Ügyes és megbízható urak, mint üzletszerzők kerestetnek a fenti cím alatt.

Kiadó lakás Livazényben most épült egy modern új ház közel a gör. kel. iskolához, mely áll 5 szoba, 2 konyha, 2 kamra és a hozzátartandó szép nagy kerttel egy esetleg két lakó részére október 1-től kiadó. Czim megtudható e lap kiadóhivatalában.

Hirdetemény.

Lupény község volt urbéres közösség által közhírré teszi, hogy folyó évi rendes közgyűlését október hó 14-én d. u. 2 órakor (zona idő szerint) tüzetik ki a lupényi körjegyzői irodába.

Tárgysorozat:

1. 1912. évi költségvetések letárgyalása.
2. 1912. évi tisztviselők járandóságainak megállapítása.
3. Egyéb beérkezendő indítványok.

Kassian Sándor,
jegyző.

Voin Jonicã,
elnök.

Virág eladás!

Tassy Betz Géza ur tulajdonát képező egy drb. kaktusz, 2 citrom, 2 gránát-almafa és 16 drb. leander 40—50 évesek, helyszüke miatt eladók. Venni szándékozók Petrozsényben alulirotnál, mint megbízott-nál értekezhetnek.

— STANEK, —
a salgótarjáni kőszénbánya
főkertésze.

Egy helyiség, mely eddig asztalos műhely volt, folyó évi október 1-től kiadó. — Értekezni lehet Doda Károly, Malea-utca 26-ik szám.